

To modstandsfolk skudt ved Bygholm

I dag for 50 år siden mistede Henry og David livet ved en sabotage i Horsens

Tekst: Paul Nielsen
Foto: Martin Ravn og Lars Juul

HORSENS - Den 10. februar 1945 blev en af de sorteste dage i den horsensianske modstandsbevægelses historie.

To af de dristigste og mest aktive sabotører blev skudt og dræbt af tyskerne under et forsøg på jernbane-sabotage ved viadukten under Bygholm Parkvej. Det var den 24-årige Georg Walther Andersen og David Vang Jensen, der endnu ikke var fyldt de 20. De to arbejdede tæt sammen som et makkerpar ved en række opgaver, som krævede både mod og omtanke.

Der har gennem årene været fortalt forskellige ting om, hvorfor det gik galt den eftermiddag for 50 år siden.

Free lance

De, der instruerede jernbanesabotører, var en overgang boghandler Svend Christensen, Graven, og dennes broder Asger, landinspektør Clemmesen og anlægsgartner Ebert Larsen. Selvom sidstnævnte i år runder de 95 år, har han stadig klare erindringer om sit møde med de to, som gik under pseudonymerne Henry og David.

- David boede i en periode hos os og blev gift, mens han var her, fortæller Ebert Larsen. De to havde særlige opgaver, og det er nok rigtigt, som direktør Peter Thurøe Hansen, der senere blev leder af jernbanesabotagen og underviste sine egne folk, siger, at Henry og David arbejdede en form for free lance. Instruksen af dem og andre foregik hos boghandler Svend Christensen.

- Her opholdt vi os også den eftermiddag, da Henry og David blev dræbt af tyskerne. Det var en jernbaneassistent, der kom ind til os og fortalte om den ulykkelige hændelse. Om selve den dramatiske begivenhed den dag mener jeg at kunne sige, at de to sabotører havde fået til opgave at sprænge et sporskifte

På skråningen her ved jernbaneviadukten blev Henry og David skudt i dag for 50 år siden.

på selve banegårdsterrænet i luften for at hindre gennemkørsel af et militærtog.

- Henry og David var iført tøj som danske jernbanefolk. Der var tyskere i området, og en af dem fandt Henry og David mistænkelige. For at forhindre indgriben fra dem skød Henry den ene af dem. Og pludselig udviklede situationen sig, så der for alvor blev skyderi. Henry og David ville løbe op ad den skråning ved viadukten, hvor mindestenen for dem står i dag, men de nåede aldrig helt op, før de blev dødeligt ramt.

Gravet op

- Først få dage efter befrielsen fik vi at vide, hvor Henry og David var gravet ned, nemlig for enden af Bygholm Sø. Det var en polak i tysk uniform, der kom og fortalte, at han havde været med til at begrave de to og nu kunne anviser stedet, hvor de havde fundet deres midlertidige hvilested. Jeg var selv bl. a. sammen med Peter Thurøe til stede, da de blev gravet op og derefter blev gravet på kristen vis fra henholdsvis Engum Kirke og Klosterkirken den 16. og 15. maj 1945, siger Ebert Larsen.

Henry og David kom med i mange aktioner udover sabotagen. De var således med til at modtage våben, og herom fortæller Ebert Larsen, at Henry, der jo var politibetjent, blev sendt til Horsens af en modstandsleder i Grenå. Det var A. J. Jørgensen, der havde været kriminaloverbetjent i Horsens.

David, der var fra Bredal, var elev på Horsens Statsskole, men måtte til sidst gå under jorden. Om ham er det bl. a. sagt, at »David var et mandfolk, sin unge alder til trods meget moden, tænksom og med en fast livsanskuelse«.

Begge havde kun et formål med deres indsats: at gøre tyskerne mest skade. Det var i øvrigt også dem, der for 50 år siden red på muren om Horsens Statsfængsel, da 15 modstandsfolk blev befriet. Asger Christensen fortæller, at de naturligvis løb en risiko, hver gang de gik i aktion, men de lød altid glade og veloplagte og var i øvrigt glade for den instruktion, de fik, og som senere blev overtaget af Peter Thurøe.

Pastor emeritus Vilhelm Krarup i Hornsyld fortæller om Henry, at han var en kvik og vågen dreng, da han blev konfirmeret af Krarup i Enslev kirke den 20. april 1935. Nogle år efter mødte præsten ham igen. Denne gang ved nattetid. De var begge ude for at tage imod våben fra allierede fly. I mørket genkendte præsten Henry, og glædede sig over, at han stadig var kvik og vågen.

- Næste gang, jeg så ham, var om aftenen den 20. september 1944. Da var byens politistyrke i mit studereværelse for at blive forsynet med falske legitimationspapirer for det tilfælde, at tyskerne fortsat ville forfølge dem, som de havde gjort det dagen før, fortæller pastor Krarup. (Som bekendt fjernede besættelsesmagten det danske politikorps ved en

landsomfattende aktion den 19. september 1944. Red.)

Blanketter og stempler havde modstandsbevægelsen fjernet fra den tomme politistation, inden tyskerne var kommet. Som den yngste reservebetjent var Georg (Henry) med, og han valgte den aften at fortsætte som underjordisk modstandsmand.

Mindestenen

Pastor Krarup nævner mindestenen ved Bygholm Parkvej og tilføjer:

- Mindestenen bør ikke stå uden blomster den 10. februar, 50 årsdagen for deres død. Det skal ikke være de offentlige myndigheder, der lægger blomsterne, sådan som de gør det på krigergravene fra de sønderjyske krige. For de to var jo ikke »rigtige« soldater. Hæren måtte som bekendt ikke kæmpe. Blomsterne skal komme fra folket, det menige folk som de to kom fra, og som de kæmpede for imod det officielle Danmarks holdning«.

50 år er der gået, siden Henry og David mistede livet i samme minut. Deres navne findes på den nævnte mindesten. De står også på den fælles mindesten på Klosterkirkegården, og i Bredal er der en mindesten for David, som stammede derfra.

Lad vort folk være så sundt, at det aldrig vil glemme den indsats, der blev gjort mod besættelsesmagten, hvor umulig kampen næsten kunne forekomme at være.